

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 071 Облік та оподаткування
(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування

Облік і аудит в управлінні підприємствами за видами економічної діяльності
(назва магістерської програми)

на тему: «Обліково-аналітичне забезпечення ефективності використання
запасів на прикладі ЗАТ «Одесакондитер»
(назва теми)

Виконавець:

студент _VI_ курсу ЦЗФН ____ факультету
Демченко А.О._

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Волкова Ніна Анатоліївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У процесі реформування системи бухгалтерського обліку, врахування тенденції до переходу на міжнародні стандарти, змінюються вимоги до обліку ефективності використання запасів, а також мають бути поставлені перед ним завдання, такі як вирішення питань щодо неоднозначності визначення суті поняття «запаси», їх класифікації з урахуванням специфіки галузі.

Важливим показником який характеризує роботу підприємства і конкурентоспроможність його продукції, є її собівартість. Від рівня конкурентоспроможності та собівартості залежать фінансові результати діяльності підприємства і фінансовий стан суб'єкта господарювання взагалі. На виробничому підприємстві найбільш питому вагу в структурі собівартості продукції займають витрати виробничих запасів або матеріальні витрати. Тому аналіз використання виробничих ресурсів має дуже важливе значення.

Значна увага приділяється обліку та аналізу запасів, оскільки від організації обліку запасів на підприємстві залежить його розвиток. Запаси є однією з важливіших і необхідних складових активів підприємств всіх форм власності. В бухгалтерському обліку поняття «виробничі запаси» розглядається як придбані або самостійно виготовлені вироби, які підлягають переробці на підприємстві. До них відносяться: сировина і матеріали, купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби, паливо, тара і тарні матеріали, будівельні матеріали, матеріали, передані в переробку, запасні частини, матеріали сільськогосподарського призначення, інші матеріали. Вони займають провідну роль у структурі витрат підприємства, їх облік та оцінка впливає на результати господарської діяльності підприємства та на розкриття інформації про його фінансовий стан.

Аналіз надходження виробничих запасів та їх використання і реалізація є основою ділянкою аналітичної роботи підприємства, яка забезпечує визначення і контроль точності та об'єктивності основного показника діяльності підприємства - обсягу реалізації і фінансових результатів господарсько-фінансової діяльності.

Вагомий внесок у дослідження проблем обліку виробничих запасів зробили такі вітчизняні науковці як О. Бородкін, М. Кужельний, А. Кузьмінський, В. Сопко, М. Чумаченко, Ф. Бутинець, Л. Чижевська, Н. Герасимчук, С. Голов, П. Смоленюк, В. Ластовецький, Л. Нападовська, Н. Ткаченко та інші.

Варто зауважити, що у літературних джерелах і у практичному плані запаси трактуються досить неоднозначно. Часто поняття запасів ототожнюється із певними їх видами (наприклад, матеріальними запасами, запасами сировини та матеріалів, матеріальними ресурсами, запасами товарно-матеріальних цінностей або товарно-матеріальними запасами).

Мета дослідження. Метою дослідження є розкриття методики обліку, аудиту та аналізу виробничих запасів та надання пропозицій щодо вдосконалення обліку виробничих запасів на ЗАТ «Одесакондитер».

Завдання дослідження:

- дослідити теоретичні основи організації обліку запасів;
- розглянути класифікацію запасів на досліджуваному підприємстві
- оцінити правильність вибору методу оцінки запасів

- дослідити рух обліку надходження та вибуття запасів
- запропонувати шляхи удосконалення автоматизації на підприємстві
- проаналізувати систему показників, інформаційну базу та методи економічного аналізу запасів підприємства
- провести кореляційно-регресійний аналіз ймовірності банкрутства від оборотних запасів підприємства

Об’єкт дослідження. Об’єкт дослідження є документальне оформлення руху обліку та аудиту запасів на підприємстві ЗАТ «Одесакондитер».

Предмет дослідження. Предметом дослідження являється обліково-економічне забезпечення ефективності використання запасів на підприємстві ЗАТ «Одесакондитер».

Методи дослідження. Для дослідження використовувалися такі методи: узагальнений, діалектичний метод пізнання, метод порівняльного аналізу, дедуктивний метод та індуктивний метод, логічний метод та інші.

Інформаційна база. Інформаційною базою дослідження є наукові публікації вітчизняних та закордонних вчених, нормативно-законодавчі акти України та інших країн, матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, дані звітності підприємства, офіційних статистичних видань, Закони Верховної Ради України, Постанови Кабінету Міністрів, Накази органів державного управління, Міністерства фінансів України, Національного банку України, положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 “Запаси”, положення про документальне забезпечення запасів у бухгалтерському обліку.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (_54_ найменувань) та _30_-х додатків. Загальний обсяг роботи становить _103_ сторінок. Основний зміст викладено на _95_ сторінках. Робота містить _17_ таблиць, _10_ рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: «Сучасний підхід до організації обліку запасів на підприємстві» Збірник науково-практичних статей (ст. 251-255)

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ»** розглянули сутність виробничих запасів, класифікацію та методи оцінки виробничих запасів на досліджуваному підприємстві.

Відповідно до визначення запасів у нормативних документах, то основним є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 „Запаси”, згідно з яким запаси являють собою активи, які утримуються для подальшого продажу, перебувають у процесі виробництва, утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг.

Майже ідентичне визначення запасів подано у МСБО 2 „Запаси”, тому визначення запасів, які подані у даних стандартах, на нашу думку, слід доповнити тим, що використання такого роду активів підприємства зможе забезпечити збільшення вартості організації.

Відповідно до П(С)БО 2, оборотні активи – грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу. Значну частку оборотних активів на підприємствах складають запаси.

Згідно до П(с)БО 9, Запаси – це активи, які: утримуються для подальшого продажу (розподілу, передачі) за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством установою.

Основою побудови синтетичного та аналітичного обліку запасів є їх класифікація.

Структура запасів залежить від виду діяльності та відповідної форми власності підприємства. Проте, враховуючи відмінності необхідно відзначити те, що є незмінні аспекти.

Згідно, П(С)БО 9 вказано п'ять методів оцінки вибуття запасів: ідентифікованої собівартості, середньозваженої собівартості, ФІФО (собівартості перших за часом надходження запасів), нормативних затрат, за цінами продажу.

У другому розділі **«ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ЗАПАСІВ ТА ДЮЧА ПРАКТИКА НА ПІДПРИЄМСТВІ ЗАТ «ОДЕСАКОНДИТЕР»** проаналізовано надходження та вибуття виробничих запасів, дослідили процес інвентаризації на підприємстві ЗАТ «Одесакондитер», проаналізували позитивні та негативні сторони проведення оцінки запасів,

На підприємстві ЗАТ «Одесакондитер» надходження запасів здійснюється шляхом придбання запасів у контрагентів за плату, придбаних у результаті обміну на подібні запаси, придбані в обмін на неподібні запаси.

При відпуску запасів у виробництво підприємство ЗАТ «Одесакондитер» дотримується наступних вимог:

- 1) Запаси обліковуються за вагою, обсягом, масою відповідно до нормативів витрат на визначений обсяг виробництва;

2) Відпуск запасів, здійснюється у межах попередньо встановлених лімітів. Лімітування здійснюється відділом матеріально — технічного постачання чи плановим відділом.

3) З головним бухгалтером узгоджуються списки осіб, яким надано право отримувати зі складів запаси, а також отримуються зразки їх підписів, ці дані повинні бути доведені до працівників складів (комор). Запаси у виробництво передаються зі складів тільки представникам цехів, господарств, відділів, тощо, які офіційно визначені для їх отримання.

На підприємстві ЗАТ «Одесакондитер» створена інвентаризаційна комісія, яка щороку 1 жовтня проводить інвентаризацію всіх складів згідно облікової політики. Останній раз інвентаризацію проводили в жовтні 2016 року.

Інвентаризація - перелік, перерахування, зважування, перемірювання в натурі виробничих запасів, що знаходяться в місцях зберігання, і зіставлення наявності з даними бухгалтерського обліку.

Законом України „ Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" передбачено, що перед складанням річної фінансової звітності підприємства зобов'язані проводити інвентаризацію. В інших періодах періодичність і об'єкти інвентаризації визначаються власником (керівником) підприємства, крім випадків обов'язкового проведення інвентаризації.

На підприємстві ЗАТ «Одесакондитер» використовується метод ФІФО.

Використання такого методу максимально наближає вартість запасів до поточної ринкової вартості.

Метод ФІФО найбільш вдало використовується в виробничому підприємстві, при списанні пошкоджені товарів (продукти харчування або сировини з обмеженим терміном зберігання). Цей метод застосовують для оцінки одиниці запасів, визначених родовими ознаками (наприклад борошно, цемент, нафтопродукти тощо), якщо запаси кожної окремої одиниці запасів поповнюються протягом періоду з різних джерел і за різною ціною. При вибутті (відпуску у виробництво) з обліку запаси списуються послідовно за вартістю запасів, що надійшли першими. Щоб уникнути псування в першу чергу повинні бути реалізовані (або перероблені) раніше придбані запаси.

Порівняно з іншими підприємствами ЗАТ «Одесакондитер» вважається достатньо автоматизованим облікових систем.

Підприємство ЗАТ «Одесакондитер» використовує дві бухгалтерські програми, такі як «1С:Підприємство 7.7» та «1С:Підприємство 8.2», збутові програми: «ЗБУТ 1:АРХІВ», «ЗБУТ», виробничі програми: «REPORTS».

У третьому розділі **«АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЗАТ «ОДЕСАКОНДИТЕР»** проаналізувавши його можемо зробити висновок.

Накопичення великих запасів свідчить про спад активності підприємства. Великі понадпланові запаси призводять до заморожування оборотного капіталу, уповільнення його оборотності. Крім того, виникають проблеми з ліквідністю, зростають складські витрати, що негативно впливає на кінцеві результати діяльності.

Для проведення фінансового аналізу використовуються різноманітні джерела інформації, серед яких основними є стандартні форми квартальної та річної фінансової звітності, а саме: баланс підприємства (форма № 1); звіт про фінансові результати (форма № 2); звіт про рух грошових коштів (форма № 3); звіт про власний капітал (форма № 4).

За аналізований період на підприємстві виникла зміна в структурі активів за рахунок зменшення необоротної та оборотної частини.

З ціллю раціонального відображення ресурсів і точної їх аналітичної оцінки необхідно проаналізувати структуру запасів, вивчити строки погашення дебіторської заборгованості, щоб виключити вплив негативних факторів на діяльність підприємства, а також зменшення величину грошових коштів.

Підприємству необхідно зменшити величину незавершеного виробництва, щоб прискорити оборотність капіталу через зменшення тривалості виробничого циклу. Необхідно проводити інвентаризацію запасів, щоб не допускати заморожування оборотного капіталу, уповільнення його оборотності, в результаті чого може збільшитись псування сировини та матеріалів та виникнути проблеми з ліквідністю. Для оперативного управління запасами потрібно робити більш детальний аналіз їх оборотності по кожному виду.

На досліджуваному підприємстві при цьому коефіцієнт фінансового ризику високий, тому вкладати кошти в підприємство дуже ризиковано.

Отже, доцільно сформулювати рекомендації, які направлені на отримання власних оборотних коштів, а саме вихід на ринок з новим асортиментом продукції, яка б дозволила збільшити прибуток від основної операційної діяльності.

Для підвищення платоспроможності підприємства необхідно підвищувати ефективність виробничої діяльності, збільшувати обсяги реалізації, ефективність використання засобів виробництва, матеріальних ресурсів з ціллю нарощування величини ліквідних активів.

Підприємству для покращення ступені ліквідності статей балансу в активі необхідно збільшити величину найбільш ліквідних засобів за рахунок збільшення швидкості оборотності дебіторської заборгованості. В пасиві балансу необхідно зменшити величину кредиторської заборгованості.

Після проведення кореляційного аналізу можемо зробити висновок, що підприємству ЗАТ «Одесакондитер» необхідно систематично проводити моніторинг руху запасів та використання кожної групи запасів, який дозволить підвищити їх мобільність.

ВИСНОВКИ

В процесі дослідження питань обліково-аналітичного ефективного використання запасів на підприємстві нами були зроблені наступні висновки:

- На сьогоднішній день визначення запасів трактується так, згідно з Положенням (стандарту) бухгалтерського обліку 9 „Запаси”, згідно з яким запаси являють собою активи, які утримуються для подальшого продажу, перебувають у процесі виробництва, утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг. Майже ідентичне визначення запасів подано у МСБО 2 „Запаси”, тому визначення запасів, які подані у даних стандартах, на нашу думку, слід доповнити тим, що використання такого роду активів підприємства зможе забезпечити збільшення вартості організації.

Згідно, П(С)БО 9 вказано п'ять методів оцінки вибуття запасів; ідентифікованої собівартості, середньозваженої собівартості, ФІФО (собівартості перших за часом надходження запасів), нормативних затрат, за цінами продажу.

На підприємстві ЗАТ «Одесакондитер» для оцінки вибуття запасів використовується метод ФІФО.

Переваги даного методу вигідно використовувати при плановому скороченні закупок матеріалів та при очікуванні падіння цін на продукцію, що виготовляється. У період постійного зростання цін надає найвищий рівень чистого доходу. Метод простий у використанні та запобігає можливості управління прибутком; у період постійного зростання цін метод надає найбільш високий з можливих рівень чистого доходу; залишки невикористаних матеріалів відображаються в активі балансу за цінами, які максимально наближені до реальної ринкової вартості, на дату складання звітності.

Метод ФІФО збільшує прибуток підприємства, він дає найбільш достовірну інформацію про облік вибуття запасів, тому що на балансі залишаються тільки ті товари, які були закуплені пізніше.

1) розрахувати вартість матеріально-виробничих запасів, які вибули зі складу, можна двома способами: Обчислюється загальна вартість усіх запасів даної номенклатури, оприбуткованих на складі за весь період, і від неї віднімається вартість матеріальних ресурсів на кінець звітного періоду.

2) розрахунок проводиться виходячи з вартості одиниці товару в першій (за часом) партії, якщо запасів цього надходження не покривають вибуття повністю, враховується вартість товарів з другої, третьої партії і т. д.

- Для проведення фінансового аналізу підприємство ЗАТ «Одесакондитер» використовуються різноманітні джерела інформації, серед яких основними є стандартні форми квартальної та річної фінансової звітності, а саме: баланс підприємства (форма № 1); звіт про фінансові результати (форма № 2); звіт про рух грошових коштів (форма № 3); звіт про власний капітал (форма № 4).

За аналізований період на підприємстві виникла зміна в структурі активів за рахунок зменшення необоротної та оборотної частини.

З ціллю раціонального відображення ресурсів і точної їх аналітичної оцінки необхідно проаналізувати структуру запасів, вивчити строки погашення

дебіторської заборгованості, щоб виключити вплив негативних факторів на діяльність підприємства, а також зменшення величину грошових коштів.

Підприємству необхідно зменшити величину незавершеного виробництва, щоб прискорити оборотність капіталу через зменшення тривалості виробничого циклу. Необхідно проводити інвентаризацію запасів, щоб не допускати заморожування оборотного капіталу, уповільнення його оборотності, в результаті чого може збільшитись псування сировини та матеріалів та виникнути проблеми з ліквідністю. Для оперативного управління запасами потрібно робити більш детальний аналіз їх оборотності по кожному виду.

На досліджуваному підприємстві при цьому коефіцієнт фінансового ризику високий, тому вкладати кошти в підприємство дуже ризиковано.

Отже, доцільно сформулювати рекомендації, які направлені на отримання власних оборотних коштів, а саме вихід на ринок з новим асортиментом продукції, яка б дозволила збільшити прибуток від основної операційної діяльності.

Для підвищення платоспроможності підприємства необхідно підвищувати ефективність виробничої діяльності, збільшувати обсяги реалізації, ефективність використання засобів виробництва, матеріальних ресурсів з ціллю нарощування величини ліквідних активів.

Підприємству для покращення ступені ліквідності статей балансу в активі необхідно збільшити величину найбільш ліквідних засобів за рахунок збільшення швидкості оборотності дебіторської заборгованості. В пасиві балансу необхідно зменшити величину кредиторської заборгованості.

Для вдосконалення обліку виробничих запасів на ЗАТ «Одесакондитер» необхідним є:

- перегляд норм витрачання виробничих запасів;
- запровадження використання однієї уніфікованої форми по відпуску виробничих запасів у виробництво;
- інформування матеріально-відповідальну особу на складі про залишки не використаних виробничих запасів у цехах з застосуванням Довідки про наявність не використаних виробничих запасів у цеху (або про їх передачу іншому цеху);
- запровадження графіку документообігу в частинні обліку первинних документів по виробничим запасам;
- виділення та акумулювання транспортно-заготівельних витрат на субрахунку 29.1 «Транспортно-заготівельні витрати»;
- доповнення назви субрахунку 20.6 «Матеріали, передані в переробку (власне виробництво) для відповідності інформаційного навантаження;
- перейменування субрахунку 20.9.1 «Інші матеріали» в «Матеріали медичного пункту», на якому ведуть облік матеріалів медичного пункту співпадає з назвою субрахунку 20.9 «Інші матеріали», що може призвести до не правильного тлумачення по даним субрахунку 20.9.1;
- запровадити ведення бухгалтерського обліку витрат по елементам з використанням класу рахунків 8 «Витрати за елементами» для деталізації в цілях ведення управлінського обліку.

Досліджуване ЗАТ «Одесакондитер» виробляє більше 350 найменувань кондитерських виробів, що є одним з найбільших підприємств України з випуску солодошів, надаючи 753 робочих місця.

Проведення інвентаризції у ЗАТ «Одесакондитер» здійснюється перед складанням фінансової звітності. Для забезпечення досягнення дієвого контролю за виробничими запасами,

що становлять значну частину активів підприємства, рекомендовано створити службу внутрішнього контролю.

Для автоматизації обліку на підприємстві ЗАТ «Одесакондитер» використовується програма 1С:Бухгалтерія 8.2, яка забезпечує рішення всіх задач, що стоять перед бухгалтерською службою підприємства. В програмі 1С:Бухгалтерії 8 підтримуються наступні способи оцінки матеріально- виробничих запасів при їх вибутті: за середньою собівартістю; за собівартістю перших за часом придбання матеріально- виробничих запасів (спосіб ФІФО). Програма 1С:Бухгалтерія 7.7 використовується для обліку реалізації готової продукції, нарахування заробітної плати і т.д.

Посилення контролю за станом виробничих запасів і раціональним їх використанням робить істотний вплив на рентабельність підприємства і його фінансове положення.

На ЗАТ «Одесакондитер» проводиться незалежний зовнішній аудит діяльності для підтвердження фінансових показників, також у штаті підприємства є незалежний аудитор для консультування питань з обліку.

АНОТАЦІЯ

Демченко А.О. «Обліково-аналітичне забезпечення ефективності використання запасів (на прикладі ЗАТ «Одесакондитер»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «071 Облік та оподаткування» за магістерською програмою професійного за спрямування «Облік і аудит в управлінні підприємствами за видами економічної діяльності»

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2018 .

У роботі розглядаються теоретичні аспекти організації обліку запасів, організація обліку та аудиту запасів та діюча практика на підприємстві, аналіз ефективності використання виробничих запасів та кореляційно-регресійний аналіз залежності від оборотних активів.

Проаналізовано сукупність теоретичних, методичних і практичних питань, пов'язаних з обліком, аудитом і аналізом запасів підприємства.

Запропоновано зменшити величину незавершеного виробництва, збільшувати обсяги реалізації, збільшити власні оборотні активи.

Ключові слова: запаси, виробничі запаси, аудит, аналіз, банкрутство.

ANNOTATION

Demchenko A. "Accounting and analytical support for inventory efficiency (on the example of "Odessakonditer")"

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty « Accounting and taxation » under the master's program

« Accounting and audit in the management of enterprises by types of economic activity».

Odessa National Economics University. – Odessa, 2018.

The theoretical aspects of inventory accounting organization, inventory accounting and auditing and current practice at the enterprise, analysis of the efficiency of the use of inventories and correlation and regression analysis of dependence on current assets are considered in the paper.

The author analyzes a set of theoretical, methodological and practical issues related to accounting, auditing and analysis of enterprise stocks.

It is proposed to reduce the amount of work in progress, increase sales, increase its own current assets.

Keywords: stocks, inventory, audit, analysis, bankruptcy

